

Podsumowanie Polsko-Ukraińskiej Szkoły Zarządzania Strategicznego w Szkolnictwie Wyższym dla rektorów i prorektorów

7-10 lipca 2024, Pabianice, Łódź, Polska

Dokumenty:

1. Program Szkoły
2. Lista obecności – delegacje KRASP i ZRUU
3. Prezentacje Prelegentów Szkoły w tłumaczeniu na język ukraiński
4. Aneks nr 3
5. Wybrane zdjęcia

Podsumowanie merytoryczne:

W dniach 7-10 lipca 2024 r. w ramach Projektu Polsko-Ukraińskiego MNiSW-PW, dzięki finansowemu wsparciu [Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego](#) została zorganizowana pierwsza Polsko-Ukraińska Szkoła FRP Zarządzania Strategicznego w szkolnictwie wyższym dla rektorów i prorektorów, w formule 29. Szkoły, według standardów i zasad takich stałych przedsięwzięć Fundacji Rektorów Polskich, z udziałem rektorów/prorektorów: po 20 uczestników z Ukrainy oraz ze strony polskiej i licznych wybitnych wykładowców z obu krajów. Do grona uczestników została także zaproszona Prezeska Ukraińskiej Diaspory Naukowej w Polsce. Pilotaż udziału uczestników z Ukrainy został zorganizowany w ramach 27. Szkoły rektorów w 2022 r. , gdy cztery osoby z Ukrainy władające językiem polskim wzięły udział w Szkole.

Szkoły Fundacji Rektorów Polskich zarządzania strategicznego są organizowane od 2005 r. w dwóch osobnych ścieżkach - dla rektorów i prorektorów oraz kanclerzy i kwestorów, w ramach partnerstwa strategicznego z [KRASP - Konferencją Rektorów Akademickich Szkół Polskich](#) Szkoła należy do przedsięwzięć typu *leadership development scheme* i została przedstawiona w raportach projektu [#NEWLEAD European University Association](#).

Program merytoryczny został opracowany z uwzględnieniem problematyki uznanej przez KRASP i ZRUU za kluczową, w szczególności obejmowało to: rozwój gospodarczy a perspektywy odbudowy Ukrainy, microcredentials i zmiany w procesie kształcenia; aktualne trendy rozwoju szkolnictwa wyższego w Europie, Polsce, Ukrainie, sztuczna inteligencja i cyfrowe narzędzia w edukacji! Jako punkt kulminacyjny dla podsumowania realizacji Projektu w II Cyklu (2022-2024), odbyła się prezentacja monografii dwujęzycznej podsumowującej wszystkie badania zrealizowane w Projekcie w ramach tego Cyklu oraz nastąpiło podpisanie przez Przewodniczących KRASP i ZRUU i Prezesa FRP Aneksu nr 3 do Umowy KRASP-FRP-ZRUU, wraz z określeniem priorytetów wspólnych działań na najbliższe 3 lata w ramach kolejnego III Cyklu PP-U (2025-2027).

Wyjątkowym punktem programu była Debata polsko-ukraińska oraz Spotkanie delegacji ukraińskiej i polskiej z Wiceministrem Nauki i Szkolnictwa Wyższego Andrzejem Szeptyckim.

Ponadto, w ramach Projektu MNiSW-PW zrealizowano jeden z celów jakim jest prezentowanie rektorom ukraińskim różnych ośrodków akademickich w Polsce (przed wojną symetrycznie pokazywane były ukraińskie ośrodki akademickie dla rektorów polskich). W ramach wizyty studyjnej delegacja rektorów ukraińskich odwiedziła Politechnikę Łódzką.

Kluczowe wnioski:

[Wnioski i propozycje Polski dla odbudowy i integracji europejskiej Ukrainy]

- Polski sukces gospodarczy to zasługa m.in. polskich uczonych, przedstawicieli polskich uczelni. Podobnie, odbudowa Ukrainy pozostaje także w rękach ukraińskich uczelni. Dobre wykształcenie obywateli – to ważne aktywa Ukraińskiej gospodarki i atut w kolejnych fazach jej rozwoju. Do odbudowy i efektywnego konkurowania w UE będą potrzebne osoby o wyższych kwalifikacjach¹.
- W kontekście integracji europejskiej przed Ukrainą stoi wyzwanie: jak odbudowywać kraj, który nie jest jeszcze członkiem Unii, a uczelnie powinny być tym zainteresowane i w to zaangażowane. Integracja europejska to też zadanie dla uczelni - z uczelni muszą płynąć propozycje rozwiązań, które warto wdrożyć, a w tym w jaki sposób przeciwdziałać negatywnym zjawiskom, np. jak prowadzić walkę z korupcją. Zapewne, dla Ukrainy zostaną zaoferowane inne wymagania, aniżeli wcześniej w różnych innych krajach – analogicznie jak to miało miejsce w Polsce. Warto wskazać te obszary, z uwzględnieniem trendów rozwojowych UE. Wejście Ukrainy do UE jest szansą a nie obciążeniem – szansą wykorzystania potencjału intelektualnego i materialnego kraju dla rozwoju wspólnoty europejskiej.
- W procesie odbudowy kraju trzeba tworzyć nową gospodarkę, przyjazną środowisku naturalnemu.
- Dyskusji ogólnej wymaga zrozumienie podstaw działania UE, np. co to znaczy kraj członkowski społecznej, konkurencyjnej gospodarki rynkowej (instytucje, państwo prawa, deklarowana, stabilna, odpowiedzialna polityka gospodarcza i monetarna, wiarygodna informacja finansowa, ...). Kształcenie kadr dla przyszłej integracji europejskiej Ukrainy jest ważnym kierunkiem działań Ukrainy i partnerów międzynarodowych.²
- Wśród doświadczeń polskich w kontekście akcesji, ważne było monitorowanie planów rozwojowych poszczególnych województw – tam gdzie uzgodniły one swe plany strategiczne – szybko pojawiali się inwestorzy, szybciej rozwijały się regiony. Analogicznie, uczelnie muszą podchodzić strategicznie do swego rozwoju (rolą uczelni jest wskazywanie na perspektywy długookresowe).
- Ogromną rolę w Polsce odgrywa samorząd – samorząd terytorialny, samorząd zawodowy i samorząd akademicki. Rektorzy polskich uczelni potrafili proponować rozwiązania rozwojowe i reformatorskie, które nie naruszały kluczowych segmentów życia społecznego.
- Sytuacja migrantów z Ukrainy w Polsce została przedstawiona w raporcie NBP https://nbp.pl/wp-content/uploads/2023/04/Sytuacja-zyciowa-i-ekonomiczna-migrantow-z-Ukrainy-w-Polsce_raport-z-badania-2022-r.pdf. W przypadku 30 tys. firm w Polsce ich założyciele to obywatele Ukrainy, 60 tys. prowadzi jednoosobową działalność gospodarczą – to buduje pomosty pomiędzy społecznościami, polską i ukraińską, a także wzbogaca krajową gospodarkę.

[Jakość kształcenia]

¹ Krzysztof Pietraszkiewicz

² Andrzej Szeptycki

- W sprawnie działającym systemie szkolnictwa wyższego każda instytucja pełni swoją rolę – Ministerstwo działa w zakresie nadzoru, a Polska Komisja Akredytacyjna funkcjonuje jako instytucja powstała w trakcie Procesu Bolońskiego, której rola polega na merytorycznej ocenie kierunków studiów na uczelniach (chodzi tu o akredytację, a nie o kontrolę). Zapewnianie jakości kształcenia to język dokumentu European Standards and Guidelines (ESG), dzięki któremu tworzymy wspólny europejski system nie jako sumę pojedynczych krajów, ale jako EHEA. Zmieniając Europejskie ESG, musimy także zmieniać naszą strategię (co chcemy czynić i po co). Wykonywanie przez Komisję Akredytacyjną funkcji kontrolnych a nie dbanie o jakość kształcenia nie byłoby właściwym rozwiązaniem³

[Szkolnictwo wyższe Ukrainy i wsparcie ze strony Polski]

- Aktualnie na szkolnictwo wyższe Ukrainy wpływają następujące główne czynniki: wojna i mobilizacja mężczyzn, transformacja systemu nauki i szkolnictwa wyższego z uwzględnieniem odchodzenia od systemu post-radzieckiego (np. dot. kandydatów nauk), ale także naturalna inercja systemu z przyzwyczajeniem się do starych modeli działania, straty demograficzne i potrzeba powrotu wszystkich, którzy opuścili kraj i swoje miejsca zamieszkania (dotyczy to m.in. 33 uczelni i 111 kolegów przeniesionych). Korzystne jest to, że sektor edukacji jest finansowany ze środków pomocy międzynarodowej⁴, co wspiera m.in. modernizację systemu szkolnictwa wyższego (konsolidacja, fuzje).
- Możliwe kierunki działań uczelni polskich: wspieranie „internacjonalizacji w domu” – wsparcie mobilności akademickiej wykładowców na Ukrainę (nie zabraniać, a wspierać wyjazdy wykładowców z Polski); rozwój i promocja dla studiów centralno-europejskich (polskich, ukraińskich) by przełamać trend dominacji „russian studies” w świecie (tu zacząć warto od specjalistów); nauczanie języków; wspólne badania w obszarach: nauk o bezpieczeństwie, medycyny, psychologii (aspektów psychologicznych cywilów i wojskowych); warto uczyć się na podstawie doświadczeń ukraińskich⁵;
- Polsko-ukraińska współpraca naukowa może rozwijać się w nowych obszarach badań związanych z wpływem wojny⁶. Na przykład, projekty badawcze dot. wpływu wojny, bombardowań, także biologicznie na glebę, wspólne kształcenie kadr na okres po wojnie w budownictwie i innych kluczowych obszarach, ważne jest zdefiniowanie branż, gdzie to będzie potrzebne.
- Jednym ze wspólnych polsko-ukraińskich projektów akademickich kształtujących relacje bilateralne i wspólny potencjał korzystny do odgrywania jednej z kluczowych ról w Europie w zakresie bezpieczeństwa, polityki i gospodarki; dobrym przykładem jest Polsko-Ukraińskie Centrum Spotkań Młodzieży⁷.
- Polska i Ukraina nie wykorzystają możliwości tworzenia wspólnych przedsiębiorstw lub innych dużych projektów. Polska i Ukraina współpracują ze sobą, ale kooperacja w zakresie szkolnictwa wyższego i nauki naszych krajów powinna być bardziej systemowa i może być szersza, w tym w naukach technicznych, społecznych naukach i humanistycznych. Korzystając z potencjału badawczego Ukrainy, warto tworzyć wspólne laboratoria naukowe na terytorium Ukrainy (np. takie jak Obserwatorium na górze Pop Iwan)

³ *Jakub Brdulak*

⁴ *Alla Rybalko*

⁵ *Andrzej Szeptycki*

⁶ *Stanislav Nikolaienko*

⁷ *Ihor Cependa*

- Jednym z kierunków naszej współpracy może być też zapraszanie przyjmowanie ekspertów ukraińskich do dokonywania oceny kierunków studiów w Polsce, a także do oceny kompleksowej w ramach procesu akredytacji (poszukiwani są eksperci z językami polskim i angielskim)⁸.

[Uwagi podczas podpisania Aneksu nr 3]

- *[Stanislav Nikolaienko, ZRUU]* Szkolnictwo wyższe Ukrainy podąża ścieżką europejską, mając za cele integrację z UE i NATO. Zaczynając od 1999 r. nasz system szkolnictwa wyższego podlega transformacji zgodnie z Procesem Bolońskim. Dziękujemy za tę Polsko-Ukraińską Szkołę FRP, w ramach której debaty i wystąpienia eksperckie są bardzo ciekawe i ważne, ponieważ wszystkie zagadnienia mają zastosowanie także w uczelniach ukraińskich, bez względu na trwającą wojnę. Dziękujemy Panu Ministrowi, FRP i KRASP, że w tak trudnych czasach jesteście z nami i wspieracie nas.
- *[Arkadiusz Mężyk, KRASP]* Cieszę się, że możemy spotkać się i podyskutować problemy ale też pochylić się nad przyszłością. W 2017 r. gdy podpisywaliśmy Umowę Trójstronną, rzeczywistość wyglądała inaczej: Polska przygotowywała nową Ustawę Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, wprowadzaliśmy nowe rozwiązania, dyskutowaliśmy, jak można te rozwiązania implementować, również w szkolnictwie wyższym Ukrainy. W tej chwili po 6 latach pracujemy nad korektą prawa i z zainteresowaniem śledzimy propozycje, które powstają w szkolnictwie wyższym Ukrainy. Ważne, żebyśmy razem zbliżali się do modelu Europejskiego szkolnictwa wyższego i w taki sposób mogli pomagać szkołom akademickim Ukrainy. Ubolewamy nad stratami ludzkimi i materialnymi w uczelniach ukraińskich; KRASP nie ustaje w działaniach pomocowych. Życzymy, żeby Ukraina zwyciężyła i swobodnie rozwijała się w swoich granicach.
- *[Jerzy Woźnicki]* Na ręce Rektora Politechniki Warszawskiej i Ministra kierujemy podziękowania za wspieranie realizacji Projektu Polsko-Ukraińskiego i wkład wnoszony tą drogą w działania na rzecz Ukrainy. KRASP i FRP popierają te działania z całego serca. I to się nie zmieni.

⁸ Janusz Urijasz